

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví a financí

Teze bakalářské práce

Komparace důchodového systému České republiky a Slovenské republiky

Vypracovala: Klára Endlicherová

Vedoucí práce: Ing. Petr Zeman, Ph.D.

České Budějovice

2023

Klíčová slova: sociální politika, důchodový systém, důchodové pojištění, komparace

JEL Classification: H55 – Social Security and Public Pensions

Anotace:

Bakalářská práce se zaměřuje na komparaci důchodového systému České republiky a Slovenské republiky. V první části bakalářské práce jsou shrnuty základní teoretické poznatky z oblasti sociálního zabezpečení a důchodového systému. Navazuje popis důchodových systémů obou zemí. Druhá část se zabývá komparací důchodových systémů, jež je provedena zejména na základě demografických a ekonomických ukazatelů. Výsledky získané komparací poukazují na možné riziko v důchodovém systému České republiky. Závěr práce tvoří vyhodnocení těchto výsledků v podobě návrhu možných doporučení pro zlepšení fungování důchodového systému České republiky.

Úvod

Problematika důchodových systémů je aktuálním tématem, o kterém se hojně diskutuje jak v rámci politické, tak i odborné diskuze. Důchodová problematika je totiž nedílnou součástí života téměř každého z nás. Každá současná demokratická společnost by se tedy měla důstojně postarat o své obyvatele ve stáří. Přístupy k důchodovým systémům se však ve světě různí, což je ovlivněno řadou faktorů, zejména však ekonomickou úrovní či historickým vývojem jednotlivých zemí.

K výběru tématu mě vedl zájem o pochopení a poznání situace v důchodovém systému z pohledu potencionálního budoucího důchodce a taktéž si myslím, že je toto téma aktuální z hlediska stále se projedávající a diskutující důchodové reformy.

Slovenská republika byla zvolena záměrně, neboť se jedná o zemi, se kterou nás pojí společná minulost, kdy obě země byly jedním státem a prošly tedy společným historickým, ekonomickým a kulturním vývojem. I přes to se však v současné době nastavení důchodových systémů obou zemí liší, a to zejména od zániku druhého pilíře v České republice.

Cíl práce

Cílem bakalářské práce je analyzovat nastavení a možná rizika důchodového systému České republiky a jeho srovnání s důchodovým systémem Slovenské republiky.

Metodika

Nastavení důchodových systémů se v každé zemi odlišuje. Literární rešerše tedy blíže seznamuje s aktuálním nastavením důchodových systémů České republiky a Slovenské republiky v podobě popisu obou systémů.

Po seznámení s problematikou důchodových systémů je v praktické části provedena komparace mezi oběma důchodovými systémy, jež je založena zejména na demografických a ekonomických ukazatelích, součástí je však i ucelené srovnání komparovaných důchodových systémů. Pro její provedení jsou použita statistická data především z webových stránek Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), ze statistického úřadu Evropské unie Eurostatu, data Českého statistického úřadu a Štatistického úřadu Slovenskej republiky (databáze DATAcube).

Pro vypracování komparace jsou aplikována kritéria plodnosti, úmrtnosti, střední délky života při narození, vývoje věkového složení obyvatelstva, poměru závislosti, veřejných výdajů na důchodový systém, podílu výdajů na HDP či náhradového poměru důchodů.

Na základě zjištěných rozdílů je možné vyhodnotit rizika vyplývající pro český důchodový systém a navrhnout možná doporučení pro zlepšení jeho fungování.

Výsledky

Úhrnná plodnost

Tabulka 1 - Vývoj míry plodnosti v ČR a SR včetně predikce

	1960	1980	2000	2020	2040	2060
ČR	2,38	2,36	1,17	1,64	1,75	1,78
SR	3,24	2,46	1,40	1,50	1,65	1,71

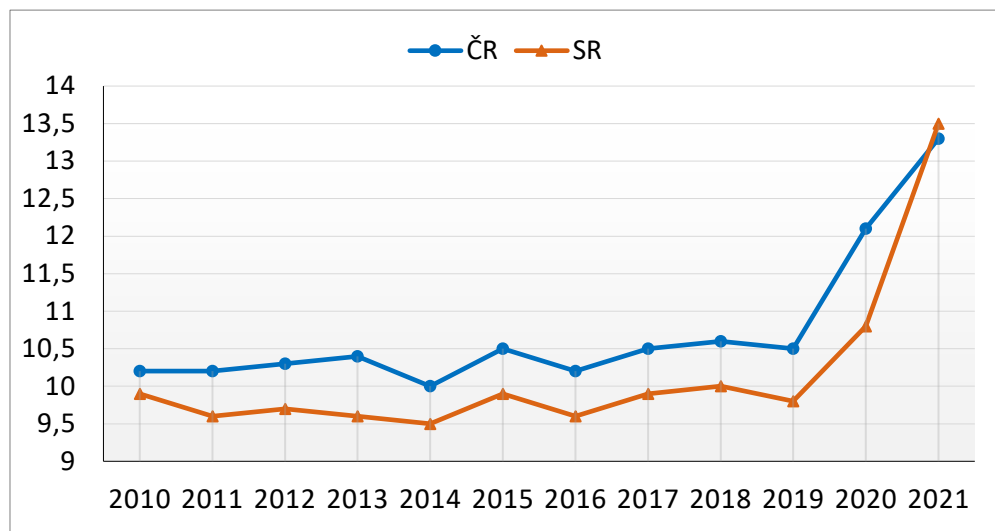
Zdroj: (OECD, 2021); vlastní zpracování

Tabulka č. 1 ukazuje, že od roku 1960 se ukazatel míry plodnosti v obou zemích snižoval. V současné době připadá přibližně 1,64 dětí na jednu ženu. Dle predikce OECD vidíme, že po dobu necelých 40 let bude ukazatel úhrnné plodnosti víceméně oscilovat kolem hodnoty 1,7.

Aby došlo k zajištění populační stability, bývá obecně stanovena hranice 2,1 dítěte na jednu ženu. Pokud se ohlédneme do roku 1960 zjistíme, že v ČR se jedné ženě během jejího života narodilo 2,38 dětí a v SR dokonce 3,24 což je poměrně vysoké číslo vzhledem k predikci roku 2060. Obecně lze tedy říci, že vyšších hodnot je dosahováno v případě ČR, nicméně ani tyto hodnoty nestačí k zajištění populační stability.

Hrubá míra úmrtnosti

Graf 1 – Hrubá míra úmrtnosti v ČR a SR

Zdroj: (Eurostat, 2022b); vlastní zpracování

Vývojové rysy hrubé míry úmrtnosti jsou dle grafu č. 1 v obou zemích velmi podobné. Z dlouhodobého hlediska se hodnoty hrubé míry úmrtnosti drží nízko. Každá země se samozřejmě snaží o zlepšování a zkvalitňování života svých obyvatel, nicméně prodlužující se střední délka života, klesající úmrtnost a zvyšování poměru závislosti pak vytváří nepříznivé podmínky pro důchodový systém.

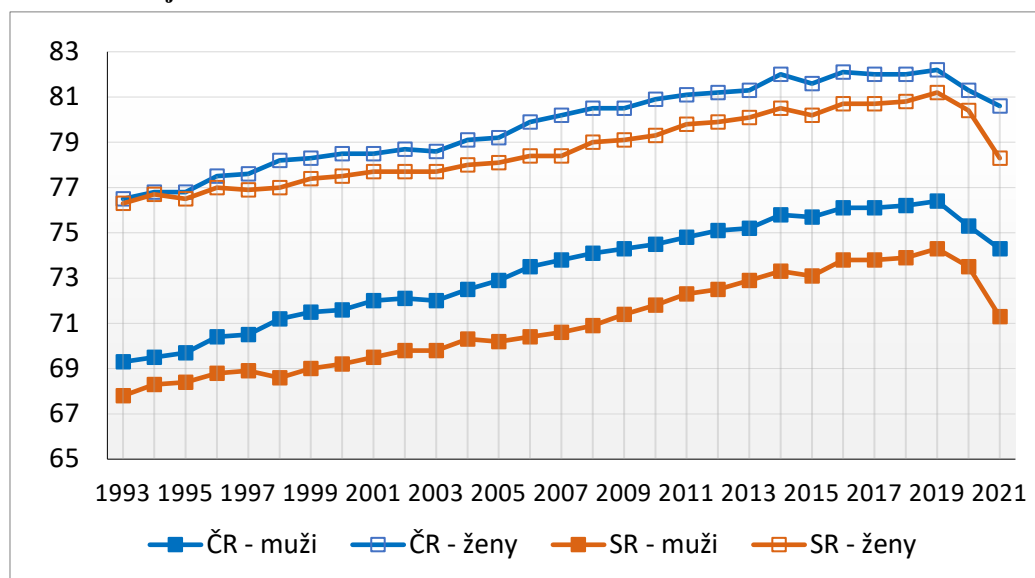
V ČR připadlo v roce 2021 na 1000 obyvatel 13,3 zemřelých, v SR pak 13,5 zemřelých. Tyto údaje jsou však zkreslené nepříznivou epidemiologickou situací, která v těchto letech nastala a neznamená to, že úmrtnost bude i nadále takto růst. Naopak, díky vysoké proočkovatelnosti obyvatelstva lze předpokládat pokles úmrtnosti v obou zemích na úroveň hodnot před pandemií.

Naděje na dožití (střední délka života při narození)

Dalším faktorem, který bezpochyby ovlivňuje stárnutí populace je prodlužující se střední délka života. Tento faktor je samozřejmě sám o sobě pozitivní, protože poukazuje na zlepšující se životní podmínky. Pokud však tento faktor vezmeme do souvislosti s průběžně financovaným důchodovým systémem (PAYG), tak je prodlužující se střední délka života nepříznivá.

Od rozpadu Československa, tedy od roku 1993 až do roku 2019, dochází v obou zemích ke zvyšující se střední délce života při narození. Důvodem je zejména zvyšující se životní úroveň obyvatelstva, jakož i lepší přístup ke kvalitním zdravotnickým službám. Výrazně se však odlišují střední délky života u žen a mužů v obou zemích, což je dáno skutečností, že ženy se obecně dožívají vyššího věku než muži. V roce 2019 byla střední délka života v obou zemích na nejvyšší úrovni. V ČR dosahovala 76,4 let u mužů a 82,2 let u žen. Na Slovensku jsou hodnoty o něco nižší, konkrétně 74,3 let u mužů a 81,2 let u žen. K velmi výraznému poklesu došlo v období mezi roky 2020 a 2021, což můžeme opět přisoudit nepříznivé epidemiologické situaci, jelikož v těchto letech došlo k výraznému nárůstu úmrtnosti, jak bylo vyobrazeno v předchozím grafu. Do budoucna se dá očekávat opětovný rostoucí trend.

Graf 2 - Naděje na dožití v ČR a SR

Zdroj: (OECD, 2022a); vlastní zpracování

Poměr závislosti

Posledním zmíněným ukazatelem demografického vývoje je poměr závislosti, který můžeme interpretovat jako poměr seniorů ve věku 65 let a více k populaci v produktivním věku, tedy k osobám ve věku 20 až 64 let. Čím vyšší je hodnota tohoto ukazatele, tím větší je závislost seniorů na populaci v produktivním věku (OECD, 2022d).

Od roku 2000 dochází každoročně v obou zemích ke zvyšování závislosti seniorů na populaci v produktivním věku. V roce 2020 připadalo v ČR na 100 lidí v produktivním věku 33,8 seniorů, v SR to bylo 26,5 seniorů. Dle predikce OECD by mělo v roce 2075 dojít k situaci, kdy by v obou zemích na 100 lidí v produktivním věku připadalo více než 50 seniorů, konkrétně 55,6 seniorů v ČR a dokonce 58 seniorů v SR. Příčinou je zejména zvyšující se počet seniorů a zároveň snižující se počet lidí v produktivním věku, což potvrzují statistiky viz výše.

Tabulka 2 - Poměr závislosti v ČR a SR

	2000	2005	2010	2015	2020	2050	2075
ČR	21,9	21,8	23,8	28,8	33,8	55,9	55,6
SR	18,6	18,3	18,7	21,5	26,5	54,6	58,0

Zdroj: (OECD, 2022d); vlastní zpracování

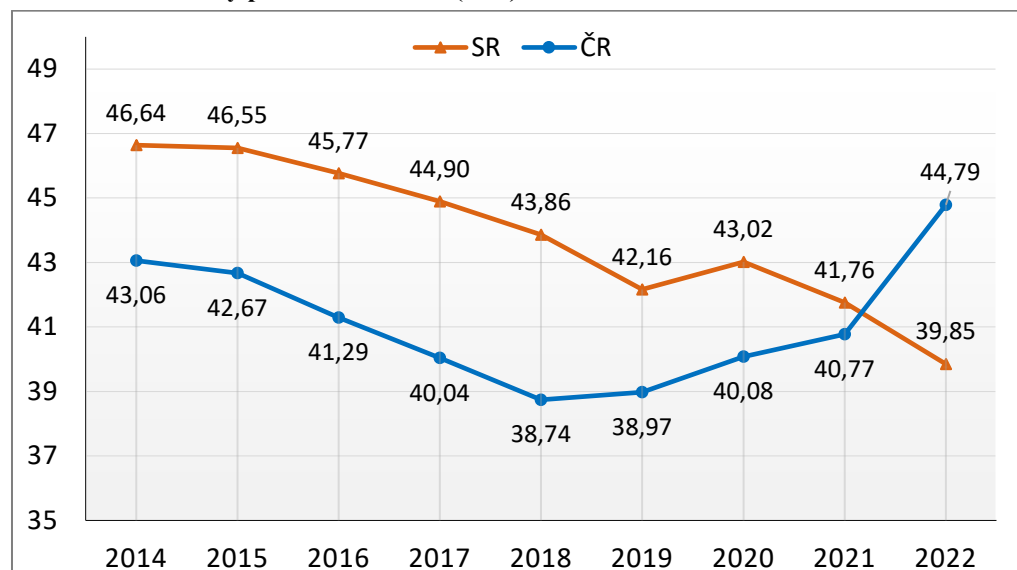
Komparace starobního důchodu ke mzdě (náhradový poměr)

Náhradový poměr je definován jako podíl průměrné měsíční výše vypláceného starobního důchodu a průměrné hrubé měsíční mzdy. V podstatě tedy říká, jak dokáže průměrný důchod nahradit v průměru pobíranou mzdu před odchodem do důchodu. Z grafu č. 3 je na první pohled patrné, že náhradový poměr v SR je z dlouhodobého hlediska vyšší než náhradový poměr v ČR. To znamená, že v SR se starobní důchody spíše přibližují náhradě předchozích příjmů získaných během aktivního pracovního života.

Vývojová tendence je do roku 2019 velmi podobná, neboť u obou zemí můžeme vypořovovat převážně klesající hodnoty náhradového poměru. Zatímco v SR došlo k mírnému navýšení oproti předchozímu roku pouze v roce 2020, v ČR došlo k mírnému zvýšení hodnoty v roce 2019 a následně již můžeme pozorovat rostoucí tendenci. V roce 2021 došlo k největšímu vzájemnému přiblížení hodnot, neboť náhradový poměr se lišil pouze o

necelé 1 %. Největší nárůst nastal v případě ČR v roce 2022, kdy náhradový poměr činil necelých 45 %. V případě SR naopak náhradový poměr klesl z původních 41,76 % na 39,85 %.

Graf 3 – Náhradový poměr v ČR a SR (v %)

Zdroj: (ČSÚ, 2023); (ČSÚ, 2022); (DATAcube 2022b); (DATAcube 2022c); vlastní zpracování a výpočty

Komparace příjmů a výdajů na dávky důchodového pojištění

Vývoj příjmů a výdajů v případě ČR a SR je lineární, neboť obě porovnávané veličiny vykazují každým rokem rostoucí tendenci. Naopak saldo důchodového systému je v jednotlivých letech velmi rozmanité, což způsobuje logicky skutečnost, že v některých letech vzrostly příjmy výrazněji než výdaje a naopak. Příčinou růstu výdajů na důchody jsou zejména valorizace důchodů a rostoucí počet vyplácených důchodů.

Z tabulky č. 3 můžeme dále vypořádat, že důchodový systém Slovenské republiky se ani v jednom roce nedostal do kladné bilance, čímž se výrazně odlišuje od důchodového systému České republiky.

Tabulka 3 - Příjmy a výdaje na dávky důchodového pojištění v ČR a SR (v mld. Kč)

rok	Česká republika			Slovenská republika		
	Příjmy	Výdaje	Saldo	Příjmy*	Výdaje*	Saldo*
2013	323,8	373,4	-49,6	125,0	153,1	-28,10
2014	333,0	376,4	-43,4	137,0	171,8	-34,80
2015	352,0	385,5	-33,5	147,0	175,0	-28,00
2016	372,9	389,2	-16,3	135,0	175,3	-40,30
2017	405,3	404,4	0,9	142,0	178,1	-36,10
2018	445,5	423,5	22,0	144,0	180,7	-36,70
2019	480,3	460,5	19,8	146,0	188,9	-42,90
2020	470,6	507,6	-37,0	178,0	205,2	-27,20
2021	519,8	518,4	1,4	177,0	205,6	-28,60
2022	557,9	574,9	-17,0			

Zdroj: (ČSSZ, 2022e); (DATAcube, 2022a); vlastní výpočty a zpracování

* přepočteno průměrným kurzem daného roku dle ČNB

Komparace dobrovolných pilířů

Tabulka 4 - Vývoj penzijního připojištění a doplňkového penzijního spoření (ČR)

rok	Počet účastníků	Objem příspěvků účastníků (v mld. Kč)	Průměrný měsíční příspěvek účastníka
2012	5 134 862	25,493	465 Kč
2013	4 963 344	33,306	570 Kč
2014	4 803 134	32,897	579 Kč
2015	4 643 016	32,667	598 Kč
2016	4 536 063	33,714	620 Kč
2017	4 467 154	35,432	645 Kč
2018	4 450 960	36,661	702 Kč
2019	4 455 638	38,252	741 Kč
2020	4 424 017	39,297	770 Kč
2021	4 440 770	40,600	796 Kč
2022/2Q	4 424 591	20,167	788 Kč

Zdroj: (MF ČR, 2022); vlastní zpracování

Nejvyšší počet účastníků byl zaznamenán v roce 2012, přičemž od této doby se počet účastníků ve třetím pilíři postupně snižuje. Nejnovější data ukazují, že ve druhém čtvrtletí roku 2022 bylo evidováno 4,4 milionů účastníků penzijního připojištění (PP) a doplňkového penzijního spoření (DPS). Pokud se na toto číslo podíváme z pohledu zaměstnanosti, která činila ve druhém čtvrtletí roku 2022 přibližně 5,2 milionů osob¹, můžeme říci, že většina pracujících osob se účastní spoření v rámci třetího pilíře.

Z uvedených dat tedy můžeme vyzorovat, že problém netkví v malé účasti osob na spoření, ale ve výši měsíčních příspěvků účastníků. Ačkoliv se průměrné hodnoty příspěvků každým rokem zvyšují, ani v jednom roce nepřesáhly částku 1 000 Kč, což je hranice pro získání nejvyšší částky státního příspěvku. Aby se však účast ve třetím pilíři co nejvíce vyplatila, je třeba spořit co nejvyšší částku, alespoň oněch zmíněných 1 000 Kč. Ve druhém čtvrtletí roku 2022 také výrazně poklesl objem příspěvků účastníků penzijního připojištění a doplňkového penzijního spoření na hodnotu 20,2 miliardy Kč.

Druhý a třetí pilíř – SR

V roce 2022 bylo do doplňkového důchodového spoření (tedy do třetího pilíře) v SR zapojeno 948 281 osob. Vzhledem k celkové zaměstnanosti v témže roce, která činila 2,6 milionů osob², můžeme mluvit o nevyužitém potenciálu tohoto pilíře. Důvodem nízké účasti je zejména neatraktivita pro mnoho občanů z důvodu nulové podpory tohoto pilíře státními prostředky.

Daleko atraktivnější je pro slovenské občany druhý pilíř. V roce 2022 činil počet účastníků tohoto pilíře celkem 1 736 378 osob, vzhledem k celkové zaměstnanosti se tohoto pilíře účastní přibližně 67 % osob (MPSVR, 2022g); (MPSVR, 2022h).

Návrhy pro důchodový systém ČR

Zvýšení informovanosti a motivace občanů ke spoření

Jeden z hlavních problémů u nás přiřazují nedostatečné informovanosti občanů v oblasti důchodového systému jako takového, zejména pak v možnosti vlastního spoření. Z toho

¹ ČSÚ (2022a)

² DATAcube (2022d)

důvodu bych doporučila lépe seznamovat občany s efektivností dopadů jednotlivých vládních návrhů, což by mohlo napomoci k tomu, že se občané budou o spoření více zajímat. Pouhá informovanost však nestačí, zároveň je třeba občany ke spoření i motivovat.

Dle mého názoru by mohlo být zajímavým řešením zasílat ekonomicky aktivním osobám každoroční přehledy. V podstatě by se jednalo o výpis, který by obsahoval informace o tom, jaký by byl důchod poplatníka nyní a jaký by byl jeho důchod v době, kdy odejde do důchodu, a to na základě jeho dosavadních průměrných příjmů, době spoření a počtu vychovaných dětí. Občané by si tak mohli snáze představit jejich budoucí situaci v důchodu. V případě, že by s vyčíslenou částkou nebyli spokojeni, mohlo by je to lépe motivovat k vyšším příjmům, nebo právě například ke spoření, ať už by se jednalo o doplňkové penzijní spoření, stavební spoření či různé investice do nemovitostí či akcií. Tento výpis by tedy plnil dvě funkce – informativní i motivační.

Zatraktivnění třetího pilíře

V současné situaci bych spíše nedoporučovala znovuzavedení druhého pilíře, neboť si myslím, že by to v současné situaci nebylo zcela ideálním řešením. Již krátce po jeho zavedení nešlo o příliš oblíbený typ spoření, což můžeme přisuzovat například nemožnosti z něj vystoupit. Lidé tak mají stále v podvědomí převážně špatné zkušenosti s tímto pilířem, a pokud by došlo k jeho zavedení, domnívám se, že by účast v tomto pilíři byla velmi nízká. Aktuálně bych se tedy spíše zaměřila na zatraktivnění třetího pilíře.

V případě třetího pilíře bych rozhodně využila potenciál jeho naplnění, neboť se tohoto spoření v současné době účastní přibližně 85 % osob. Za důležité považuji motivovat občany k vyšším příspěvkům, jelikož jejich průměrná měsíční výše nedosahuje ani 800 Kč. Dle mého se v tomto případě naskytují dvě možnosti řešení. Jednou z možností je zatraktivnit tento systém zvýšením státních příspěvků, což je samozřejmě nákladná varianta. Druhou možností je posunout hranice nároku na státní příspěvek, což je možnost, kterou v současné době vláda projednává.

Další problém vidím v tom, že se řada občanů začíná připravovat na důchod až v pozdějším věku. Je pochopitelné, že mladý člověk po vystudování školy nebude okamžitě přemýšlet nad tím, jak se zabezpečí na důchod, ale i zde platí pravidlo - čím dříve, tím lépe. Na to by byla potřeba mladé lidi upozorňovat. Čím dříve totiž do třetího pilíře člověk vstoupí, tím dříve se bude kumulovat jeho případná ziskovost. Tím pádem by bylo vhodné obzvláště mladé lidi motivovat k účasti ve třetím pilíři. Mohlo by jít například o výhody ke vstupu do pilíře v dřívějším věku. Motivace mladých lidí ke spoření v doplňkovém penzijním spoření je však obtížná, neboť v dnešní době, pokud mladý člověk investuje, je pro něj daleko atraktivnější investice například do cenných papírů.

Dále by se dalo uvažovat o možnosti většího zapojení zaměstnavatelů. V současné době je podpora ze strany zaměstnavatelů čistě dobrovolná. Dle mého názoru je však možnost přispívání na důchodové spoření pro zaměstnavatele atraktivní, neboť jsou tyto příspěvky daňově uznatelným výdajem a není z nich odváděno pojistné na sociální zabezpečení. Návrhem by tak mohla být možnost zavedení povinných příspěvků zaměstnavatele v nějaké minimální částce. Pokud by tak například mladý člověk nastoupil do svého prvního zaměstnání a byl zaměstnavatelem seznámen s tímto bonusem, zvýšilo by to povědomí o tomto spoření jako takovém a také více motivovalo k účasti v něm.

Změna důchodového věku

Téma zvyšování důchodového věku je hojně diskutovaným tématem, ke kterému se část občanů staví pozitivně a část občanů negativně. Dle mého názoru je toto zvýšení bohužel nevyhnutelné, neboť demografický vývoj mluví více než jasně. Dalšímu navyšování důchodového věku se tak pravděpodobně nevyhneme.

Zvýšení důchodového věku je však jedna věc, adekvátně tomu přizpůsobený pracovní trh věc druhá. Je důležité, aby se zvýšila nabídka zaměstnavatelů o zkrácené úvazky právě pro starší občany. Určitě by byl pro starší občany lepší postupný přechod do důchodu ve smyslu například kratší pracovní doby, práce z domova apod. Důležitou úlohu v tom bude hrát podpora ze strany státu například v podobě poskytování příspěvků zaměstnavatelům. Dále je důležité neopomenout náročné profese, kterým by mohl být umožněn dřívější odchod do důchodu o něco dříve než ostatním profesím.

Závěr

Problematika důchodových systémů je velmi rozsáhlá, neboť do ní vstupuje mnoho faktorů, ať už demografických, ekonomických či politických. V každé zemi vystupují tyto faktory odlišně, a proto je třeba říci, že ideální nastavení důchodového systému neexistuje. Je však možné komparovat důchodový systém napříč zeměmi a na základě důkladné analýzy nalézt optimální řešení podobných problémů, zhodnotit jejich dopad, případně se poučit z chyb.

V bakalářské práci jsem se věnovala problematice důchodových systémů v České republice a ve Slovenské republice, což považuji vzhledem k projednávající se reformě za aktuální téma.

Praktická část byla v úvodu zaměřena na ucelené srovnání důchodových systémů. Provedla jsem komparaci základních prvků důchodového systému obou zemí, při které jsem zjistila, že i přes společný historický základ se systémy obou zemí v některých prvcích odlišují. Zásadním rozdílem je počet pilířů, ale i jiné difference v oblasti minimální doby pojištění, důchodového věku, výše odvodů nebo způsobu shromažďování pojistného. Dalšími srovnávanými údaji byly průměrné a minimální starobní důchody a mzdy nebo také výpočet starobní důchodové dávky, který ukázal, že do výpočtu vstupují v obou zemích podobné parametry.

V praktické části jsem se zaměřila zejména na komparaci demografických a ekonomických faktorů, které bezesporu ovlivňují důchodový systém nejvíce. Komparace na základě demografických ukazatelů opravdu potvrdila zmiňované riziko v demografickém vývoji. Zároveň jsem zjistila, že demografický vývoj je v obou zemích velice podobný, což již úplně neplatí v případě komparace ekonomických ukazatelů. Jedním z rozdílů bylo saldo důchodového účtu. Zatímco v České republice jsme se dokázali v některých letech dostat do kladné bilance, v případě Slovenské republiky se důchodový systém stále nacházel v deficitu. Rozdíl jsme mohli spatřit i v komparaci poměru starobního důchodu ke mzdě. Zde si naopak v dlouhodobém horizontu vedli lépe slovenští důchodci. V předminulém roce se však tento ukazatel v obou zemích přiblížil k podobné hodnotě a v roce 2022 se náhradový poměr v ČR výrazně zvýšil a převýšil tak hodnotu náhradového poměru v SR. Poslední komparace byla provedena v případě dobrovolných pilířů. Zde došlo k vyhodnocení, že problémem v případě třetího pilíře v České republice není nízký počet účastníků, ale nízká výše jejich měsíčních příspěvků. Jako problém z dlouhodobého hlediska by se však dalo vyhodnotit i každoroční snižování počtu účastníků. V případě Slovenské republiky jsem zjistila, že třetí pilíř není až tak oblíbený, jelikož daleko vyšší počet účastníků se nachází ve druhém pilíři.

Ze získaných poznatků jsem zjistila, že zásadním problémem důchodového systému v České republice je jeho nápor na první veřejný pilíř. Většina občanů totiž spoléhá pouze na tento pilíř jako na hlavní zdroj jejich příjmů ve stáří. Dle mého názoru je tedy důchodová reforma zcela jistě nevyhnutelná, ale měla přijít již mnohem dříve. Nepříznivý demografický vývoj byl zřejmý již několik let a zásadní řešení tohoto problému každá vláda přesouvala na tu nadcházející. Zvyšovat důchody je sice velmi hezké, ale zásadně řešit dopady finančně neudržitelného důchodového systému je již samozřejmě o něco horší. Je jasné, že žádná vláda na světě nedokáže zmírnit nepříznivý demografický vývoj, ale je třeba na tento vývoj adekvátně a včas reagovat.

Hlavním bodem reformy by tedy mělo být přenesení určité části důchodového zabezpečení na jiný pilíř. V poslední kapitole bakalářské práce jsem navrhla možné způsoby, jak by se dala podpořit motivace občanů ke vstupu do třetího pilíře a také zvýšení příspěvků. Důchodová

reforma aktuálně prochází procesem projednávání a schvalování. Je otázkou, do jaké míry bude důchodový systém reformován a zda k lepšímu či horšímu. Na odpověď si však budeme muset ještě chvíli počkat.

Seznam literatury použité v tezích

Plný seznam použité literatury je uveden v textu bakalářské práce.

Internetové zdroje:

Česká správa sociálního zabezpečení (2022e). *Příjmy a výdaje na dávky důchodového pojištění*. Dostupné z: <https://data.cssz.cz/web/otevrena-data/graf-prijmy-a-vydaje-duchodoveho-pojisteni>

Český statistický úřad. (2023). *Průměrné mzdy - Rychlé informace*. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/prumerne-mzdy>

Český statistický úřad. (2022). *Graf - Průměrná výše starobního důchodu v České republice*. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/graf-prumerna-vyse-starobniho-duchodu-v-ceske-republice>

Český statistický úřad (2022a). *Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS - 2. čtvrtletí 2022*. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cr/zamestnanost-a-nezamestnanost-podle-vysledku-vsps-2-ctvrtleti-2022>

DATAcube. (2022a). *Povinné sociálne poistenie - príjmy a výdavky - medziročné porovnanie*. Dostupné z: https://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_SK_WIN/so1003qs/v_so1003qs_00_00_00_sk

DATAcube. (2022b). *Počet vyplácaných dôchodkov, priemerná výška a dávky dôchodkového zabezpečenia*. Dostupné z: https://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_SLOVSTAT/so2003rs/v_so2003rs_00_00_00_sk

DATAcube. (2022c). *Priemerná mesačná mzda v hospodárstve SR*. Dostupné z: https://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_INTERN/pr0204qs/v_pr0204qs_00_00_00_sk

DATAcube (2022d). *Zamestnanosť podľa Výberového zisťovania pracovných síl*. Dostupné z: https://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_INTERN/pr0002qs/v_pr0002qs_00_00_00_sk

Eurostat. (2022b). *Fertility indicators*. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/DEMO_FIND__custom_5438884/default/table?lang=en

Ministerstvo financí ČR. (2022). *Základní ukazatele vývoje penzijního připojištění a doplňkového penzijního spoření k 30.6.2022 včetně Komentáře*. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/soukrome-penzijni-systemy/iii-pilir-doplňkove-penzijni-sporeni-a-p/vyvoj-penzijniho-pripojisteni/2022/zakladni-ukazatele-vyvoje-penzijniho-pri-48509>

Ministerstvo práce, sociálních věcí a rodiny. (2022g). *III. pilier v číslech*. Dostupné z: <https://www.employment.gov.sk/sk/socialne-poistenie-dochodkovy-system/dochodkovy-system/iii-pilier-doplňkove-dochodkove-sporenie/zhodnotenie-majetku/>

Ministerstvo práce, sociálních věcí a rodiny. (2022h). *II. pilier v číslech*. Dostupné z: <https://www.employment.gov.sk/sk/socialne-poistenie-dochodkovy-system/dochodkovy-system/ii-pilier-starobne-dochodkove-sporenie/zhodnotenie-majetku/>

OECD. (2021). *Pensions at a Glance 2021: OECD and G20 Indicators*, OECD Publishing, Paris. Dostupné z: <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/ca401ebd-en.pdf?expires=1676815300&id=id&accname=guest&checksum=5B17184362ADB89C0F4520C442BE8345>

OECD. (2022a). *Life expectancy at birth (indicator)*. Dostupné z: <https://data.oecd.org/healthstat/life-expectancy-at-birth.htm>

OECD. (2022d). *Old-age dependency ratio*. Dostupné z: <https://data.oecd.org/pop/old-age-dependency-ratio.htm#indicator-chart>

Další bibliografické údaje

Type of thesis: bachelor

Author: Klára Endlicherová

Academic Year: 2022/2023

Department: Department of Accounting and Finance, Faculty of Economics, University of South Bohemia in Ceske Budejovice, Czech Republic

Thesis supervisor: Ing. Petr Zeman, Ph.D.

Number of pages: 10

Language of thesis: CZ

Title of Thesis: Comparison of the Pension System of the Czech Republic and the Slovak Republic

Annotation:

The bachelor thesis focuses on the comparison of the pension system of the Czech Republic and the Slovak Republic. The first part of the thesis summarizes the basic theoretical knowledge in the field of social security and pension system. This is followed by a description of the pension systems of both countries. The second part deals with the comparison of pension systems, which is carried out mainly based on demographic and economic indicators. The results of the comparison point to a possible risk in the Czech Republic's pension system. The thesis concludes with an evaluation of these results in the form of a proposal of possible recommendations for improving the functioning of the pension system of the Czech Republic.

Key words: social policy, pension system, pension insurance, comparison

Přílohy volně vložené:

Přílohy vázané v práci: Důchodový věk v ČR u osob narozených v letech 1936-1971; Důchodový věk pojištěnců v SR platný po 31.12.2020